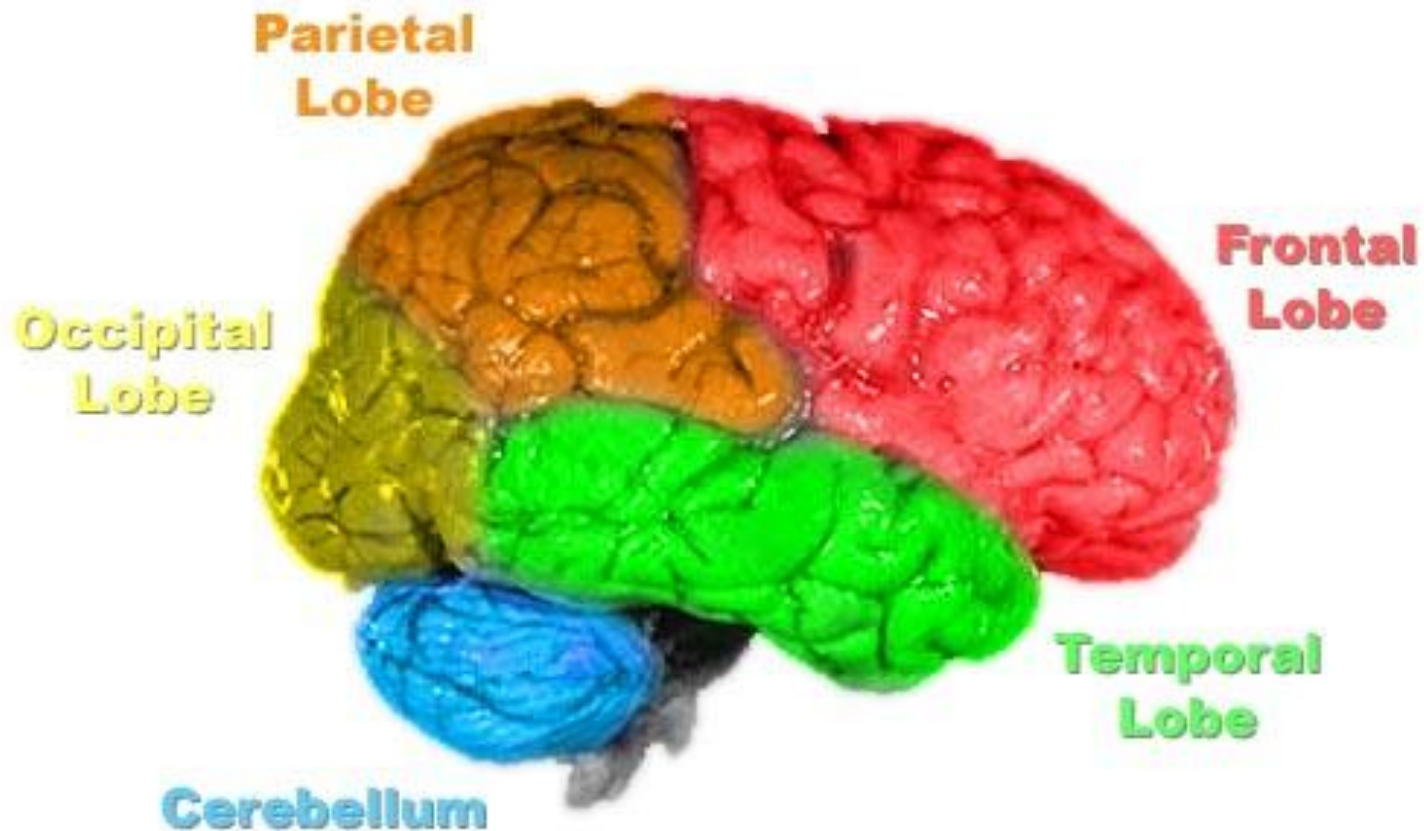

FITOTERAPIA AFECTIUNILOR SISTEMULUI NERVOS CENTRAL

- fitoterapia folosita corect in acord cu simptomatologia pe care o prezinta bolnavul actioneaza in sensul unei ordonari, reglari si normalizari a functiilor afectate.
- fitopreparatele nu se administreaza in stadiul acut al bolii, ci sunt indicate in formele cronicizate
- se pot administra singure in terapia de intretinere sau ca adjuvante
- actiunea se instaleaza dupa administrari repetate (10-14 zile)
- nu sunt eficiente daca boala psihica a depasit un anumit prag de gravitate
- prescrierea medicatiei fitoterapice in tulburarile SNC revine medicului

Domeniile majore de indicatie sunt:

- tulburari psihice functionale si neurovegetative
- stari depresive
- astenii nervoase si psihice
- vertij, rau de transport

si **adjuvante in terapia:**

- fenomenului de abstinenta ce apare dupa abuz de alcool sau de medicamente
- starilor de agitare si/sau anxietate determinate de hipertiroidism
- afectiunilor organice SNC (boala Parkinson).

Nu se indica fitopreparate in tratamentul:

- epilepsiei
- schizofreniei
- depresiilor endogene
- bolilor cerebrale infectioase
- traumatismelor cerebrale
- tumorilor cerebrale
- tulburarilor de dezvoltare cerebrala.

Principalele produse vegetale/extrakte standardizate folosite in afectiunile SNC

Produs vegetal/extract standardizat	Indicatii	Afectiuni/simptomatologie
<i>Valerianae radix</i> (radacini de valeriana)	fitotranchilizant	- neliniste, agitatie psihomotorie, anxietate - tulburari de somn - tulburari cardiace pe fond nervos
<i>Lubuli strobuli</i> (conuri de hamei)	fitotranchilizant	- tulburari de somn - nevroze sexuale, la barbati - gastropatii nervoase

Produs vegetal/extract standardizat	Indicatii	Afectiuni/simptomatologie
<i>Passiflorae herba</i>	fitotranchilizant	- neliniste, agitatie psihomotorie, anxietate - tulburari de somn
<i>Avenae stramentum</i> (paie si cariopse decorticate de ovaz)	fitotranchilizant	- tulburari de somn - neliniste, agitatie psihomotorie, anxietate
<i>Melissae folium</i> (frunze de roinita)	fitotranchilizant	- tulburari de somn - tulburari cardiace pe fond nervos - gastropatii nervoase - dereglari vegetative
<i>Lavandulae flos</i> (flori de levantica)	fitotranchilizant	- neliniste, agitatie psihomotorie, anxietate - sindrom neurastenic - dereglari vegetative

Produs vegetal/extract standardizat	Indicatii	Afectiuni/simptomatologie
<i>Lycopii herba</i>	fitotranchilizant	- hiperfunctie tiroidiana - dereglari vegetative
<i>Hyperici herba</i>	antidepresiv/ psihostabilizant	- neliniste, agitatie psihomotorie, anxietate - sindrom pre si postclimacteric - depresii non-endogene - tulburari psihovegetative
<i>Ginseng radix</i>	epuizare psihovegetativa	- sindrom neurastenic

Produs vegetal/extract standardizat	Indicatii	Afectiuni/simptomatologie
EGb 761	antidementiv	- tulburari circulatorii cerebrale - demente - boala Alzheimer

1. ANXIETATE

- stare afectivă patologică,
neliniște psihomotorie,
teamă nedeslușită și
reacții vegetative multiple, însoțitoare.
- declansata de factori de mediu/endogeni
- simptom in multe boli medicale si psihiatrice
- apare postoperator/ situatii traumatice

TRATAMENT

- tranchilizante
- anxiolitice

REACTII ADVERSE

- farmacodependenta
- modificari de personalitate

Fitopreparatele actioneaza bland
induc somnul fara
modificarea fazelor acestuia
nu dau obisnuinta sau
dependenta
actiunea se instaleaza
dupa cateva zile (6-8)

Tratamentul cu fitopreparate, chiar de foarte lungă durată, nu conduce, la întreruperea bruscă a acestuia, la apariția unor reacții nedorite din partea organismului.

Fitopreparatele au un efect mai blând și acțiuni adverse mult mai puțin grave decât cele cunoscute pentru chimioterapice.

Nu pot fi administrate în criză, acțiunea instalându-se în întreaga ei intensitate doar după administrări repetate, timp de 10-14 zile.

fitoterapicele sunt indicate în tratamentul formelor cronicizate.

intreruperea brusca a tratamentului cu fitopreparate
nu conduce la reactii nedorite

fitopreparatele au un efect mai bland si actiuni
adverse mai putin grave decat medicamentele de
sinteza

2. TULBURARI DE SOMN

Somnul = stare fiziologica reversibila

- abolirea constientei
- inactivitate
comportamentala,
somatomotorie
- diminuarea metabolismului
reactivitatii

- ❑ dormim o treime din viata
- ❑ visam mai mult de 2 ore in fiecare noapte

"Somnul este cea mai buna meditatie"

(Dalai Lama)

Somn lent (NREM)	Somn lent (REM)
scade frecventa respiratorie	atonie musculara
reducerea secretiilor endocrine	miscari rapide oculare
reducerea metabolismului energetic	tresariri
hipotermie	miscari bruste ale trunchiului si membrelor
-	vise
70-80% din durata somn 4-6 cicluri a cate 90 min	20-30% din durata somn 3-5 cicluri a cate 10-30 min
proces reparator	- actioneaza ca stabilizator psihic

REM = rapid eye movement sleep

HIPOSOMNII

- calitate inadecvata a somnului
- dificultati la adormire
- dificultati la mentinerea somnului
- trezirea precoce
- somn neodihnitor

Necesar somn

copii scolari 5-10 ani = 10-11 ore
adolescenti = 9-10 ore
adulti = 7-8 ore
femei insarcinate = 8 (+) ore

Necesar somn

nou-nascuti = 12-18 ore

sugari = 14-15 ore

copii 1-3 ani = 12-14 ore

copii prescolari = 11-13 ore

CAUZE

Emotii mari, prelungite,
stari nevrotice

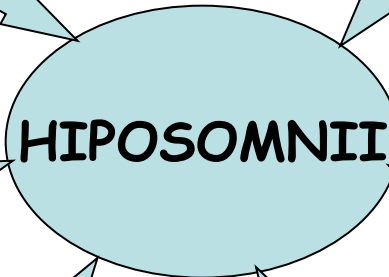
Afectiuni ce produc
durere, tuse, etc

Psihoze

Exces de cafeina,
amine de trezire

Afectiuni cerebrale
traumatice

Afectiuni cerebrale
tumorale

TRATAMENT

- benzodiazepine (nitrazepam, flunitrazepam)
- barbiturice (fenobarbital)

REACTII ADVERSE

- astenie
- eruptii cutanate
- halucinatii
- delir
- afectarea functiilor motorii si cognitive
- efect rebound
- **perturbarea ritmului fiziologic al somnului**
- **dependenta**

mai mult de 132 tablete de hipnotic/an

timp de 2,5 ani

creste riscul de deces prin accidente cu 432%

si

riscul de cancer cu 30%

Actiunea fitopreparatelor in tratamentul dereglarilor de somn presupune:

- inducerea (sau favorizarea instalarii) somnului
- determinarea unei sedari blande
- dezvoltarea unor efecte tranchilizante de buna calitate
- relaxare musculara si spasmoliza.

In plus:

- nu se dezvolta toleranta
- nu modifica faza REM a somnului
- nu determina aparitia unor modificari negative ale EEG
- lipseste efectul rebound.

1. *Valerianae radix*

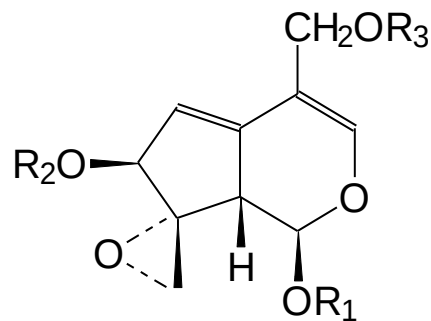
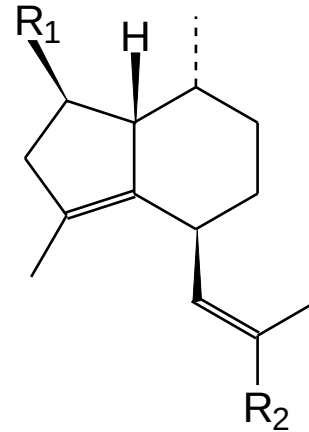
Valeriana officinalis (v.europeana)

V. edulis (v.mexicana)

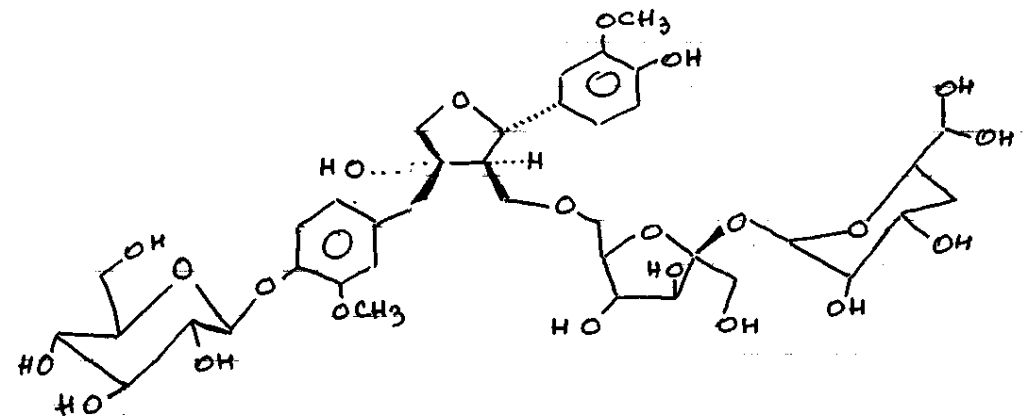
V. wallichii (v.indiana), Valerianaceae

Sesquiterpene: valerenal-
 $R_1 = H$, $R_2 = CHO$

Valtrati

Olivil-diglucozida

❑ fitotranchilizant de foarte bună calitate care se administrează în stările de agitație nervoasă, tulburări de somn datorate unor cauze exogene, tulburări cardiace pe fond nervos, dereglări vegetative.

acțiunea tranchilizantă se realizează astfel:

- sescviterpenele acid valerenic, valerenal, valeranona, inhibă degradarea neurotransmițătorului GABA (inhibă activitatea enzimei de degradare GABA (GABA-transaminaza)
- acidul valerenic este miorelaxant, iar valeranona anticonvulsivantă
- valerenalul scade activitatea motorie și tonusul musculaturii abdominale
- totodată, valerenona acționează tranchilizant și antiulcerogen
- extractele lipofile (care nu conțin iridoide) acționează ca inhibitori ai activității neuronale
- valepotriatii au acțiune tranchilizant-sedativă, acționând mai ales asupra centrului afectiv (localizat în sistemul limbic) și inhibând numai în foarte mică măsură - centrul veghei (formația reticulată).

- *valepotriații*, din seria monoenelor acționează ca tranchilizanți, cei din seria dienelor mai mult ca timoleptice
- olivil-diglucozida are capacitatea de a se fixa pe receptorii adenozinici A1 fiind capabilă să determine o reacție de somnolență asemănătoare cu cea produsă de adenzina endogenă
- gustul și mirosul caracteristic, neplăcut, induc, de asemenea efecte datorate unor mecanisme psihodinamice (reflex condiționat)
- **medicamentele care conțin extracte de valeriană obținute din *Valeriana officinalis* (europeană) sunt folosite ca sedative nocturne, inductoare ale somnului, în timp ce de obicei, *Valeriana edulis* și *Valeriana wallachii* furnizează medicamente sedative de zi**
- **medicamentele care conțin valepotriați - monoene se utilizează mai ales ca tranchilizante de zi, în timp ce produsele farmaceutice cu valepotriați -diene sunt sedative, antidepresive de zi.**

- se asociază de obicei cu păducelul, *Passiflora*, *Melissa* și *Humulus lupulus*

Dozaj: 500-600 mg extract uscat (1:5) din Valerianae radix, sau preparate cu extract uscat standardizat în valepotriati (echivalent unui conținut minim de 50 mg)

- se utilizează și sub forma preparatelor galenice: infuzie, tinctură, extract fluid sau moale

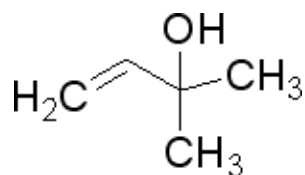
- produsul vegetal poate intra și în compoziția unor băi medicinale sedative, recomandându-se 100 g produs mărunțit și infuzat, adăugat apei pentru o baie generală.

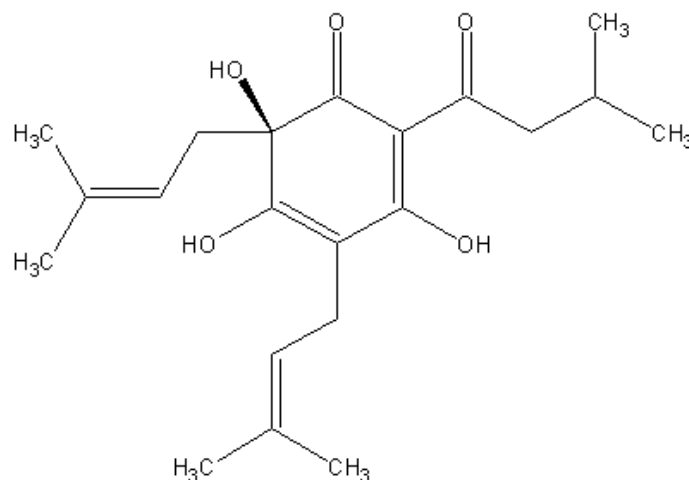
2. Lupuli strobuli

Humulus lupulus

Cannabinaceae, hamei

2-metil-3-buten-2-ol

humulona

- sedative (fitotranchilizant), eficient în tratamentul sistemului gastrointestinal
- in combinație cu valeriana, utilizat in tratamentul starilor de nervozitate, tulburarilor de somn, gastropatiilor nervoase sau al unor tulburări caracteristice menopauzei

▪ Intern

infuzie ca sedativ - o lingură și jumătate de conuri la 200 ml apă clocotită, se bea fracționat în 3 reprize în decursul unei zile. Infuzarea este de 2 minute;

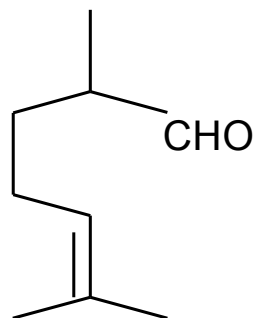
infuzie ca hipnotic - o lingură de conuri la 200 ml apă clocotită. Infuzare este de 2 minute. Se bea seara la culcare.

tinctură - 10 g conuri se macerează în 90 ml alcool de 40° . Se administrează 2-4 g pe zi.

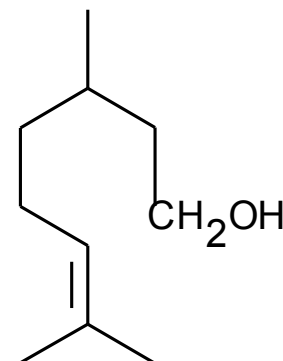

3. *Melissae folium*

Melissa officinalis, *Lamiaceae*, roiniță

citronelal

citronelol

- **sedativ:** - componentele monoterpenice (citronelal, citronelol) ale uleiului volatil acționează asupra sistemului limbic (organ implicat în dirijarea funcțiilor vegetative și în ecranarea encefalului față de agenții puternic stimulanti ai sistemului nervos central);
 - sunt implicate și mecanisme psihodinamice, induse de proprietățile olfactive ale produsului (miros, gust).

- indicată în tulburări nervoase și insomnii, atunci când faza inițială a somnului este perturbată de senzații cardiace sau gastrice neplăcute, însoțite de anxietate
- se asociază frecvent cu alte plante medicinale, ca: *Passiflora incarnata*, *Valeriana officinalis*, kava-kava sau *Eschscholtzia californica*, combinații recomandate în cazurile moderate de anxietate și insomnie
- infuzia: 1,5-2 g p.v. cu 150 ml apa fiarta, 10 min. repaus in vas acoperit si filtrare

- Vagostabyl

4. *Lavandulae flos*

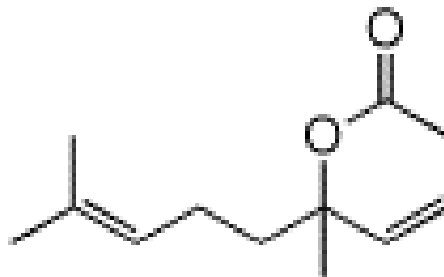
Lavandula angustifolia P. Miller

(sin. *L. vera* D.C., sin. *Lavandula angustifolia* Chaix)

Lamiaceae

levănțica adevărată

Linalil-acetat

- acțiune specifică asupra SNC: relaxantă, sedativă și antistres
- linaloolul dezvoltă efecte central-inhibitoare, acționând anticonvulsivant și inhibând activitatea motorie spontană,
- în doze mari, acționează prin reducerea coordinării motorii și prelungește acțiunea narcotică a barbituricelor, alcoolului etilic și a cloralhidratului;

- *in vivo* pentru linalool s-a demonstrat corelația evidentă dintre doza administrată și intensitatea acțiunii sedative, incluzând ca

- efecte secundare **acțiunea hipnotică, anticonvulsivantă și hipotermizantă**

- **fitotranchilizant:** stări de neliniște, anxietate, dereglări vegetative, tulburări funcționale ale abdomenului superior: stomac iritabil, sindrom Roemheld, tulburări intestinale de origine nervoasă

- aromaterapia cu ulei de lavandă poate diminua activitatea SNC, îmbunătățește calitatea somnului, relaxează și ameliorează dispoziția pacienților cu tulburări de somn

- masajul cu ulei de levănțică realizează o stabilizare a dispoziției, crește capacitatea mentală și reduce anxietatea

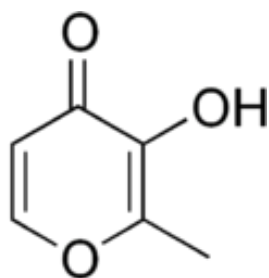
- aroma de lavandă, ca și cea de portocale, diminuează anxietatea și îmbunătățește dispoziția pacienților supuși unui tratament stomatologic.

5. *Passiflorae herba*

Passiflora incarnata, *Passifloraceae*

ceasornic

maltol

- deprimant SNC, mai ales la nivelul măduvei spinării și centrilor somnului, fără afectarea centrului respirator
- realizează o relaxare nervoasă generală a organismului și chiar o oarecare acțiune analgezică
- favorizează instalarea unui somn similar celui fiziologic (efect hipnoinductor) și prelungeste durata somnului

- stări anxioase, în stări de agitație motorie și nervoasă, ca și a tulburărilor de somn (insomnii cu dificultatea inducerii stării de somn),
- stări de eretism cardiac (palpitații, extrasistole, tahicardie, senzație de anxietate), nevralgii
- dureri și stări de tensiune psihică și iritabilitate premenstruală
- tulburări gastro-intestinale sau cardiace de origine nervoasă
- spasme survenite pe fond emotiv la copii
- se asociază frecvent cu paducelul în terapia insomniilor

- **infuzie:** peste 150 ml apă fierbinte se adaugă o linguriță de plantă și se lasă să infuzeze 10 minute. Se consumă 2-3 căni în timpul zilei și o cană cu jumătate de oră înainte de culcare.

- *Extractum Passiflorae* intră în componența unor tranchilizante de zi, dar se folosește și seara ca sedativ și inductor al somnului

- Spasmine, Sympavagol, Vagostabyl

Avenae stramentum

Avena sativa

Poaceae, ovaz

- sedativ bland
- tulburari de somn

Lycopii herba

Lycopus europaeus

Lamiaceae, barba lupului

- sedativ in starile de agitatie
si insomnii induse de hiperfunctia
tiroidiana
- dereglari de tip neurovegetativ

Depresii

- stări mentale caracterizate prin tristete patologică, autodevalorizare, pesimism, dezinteres, anxietate, la care se asociază o încetinire psihomotorie și simptome somatice (anorexie, constipație)
- **depresii endogene**: stări depresive de cauză necunoscută
- **depresii somatogene**, apar pe fondul existenței unor afecțiuni organice grave sau cronice
- **depresii psihogene** (reactive, nevrotice), apar pe fond de stres psihic
- **depresii sezon-dependente**

Principii terapeutice

- administrare de antidepresive
- psiho- si socioterapie
- activitate fizica
- tratament specific al bolii organice (d.somatogene)

Fitoterapia este eficienta daca se folosesc preparate cu extracte vegetale standardizate.

Hyperici herba

Hypericum perforatum

Hypericaceae

sunatoare/pojarnita

se folosesc preparate care contin extracte standardizate in componentele antidepresiv-active din produsul vegetal

hiperforina

hipericina si pseudohipericina,
procianidina B2,
amentoflavona, rutozid
1,3,6,7-tetrahidroxixantona

L1-160 - standardizat in hipericina

WS 5572 - standardizat in hiperforina

☀ actiune anti - MAO - A **hipericina** (numai in prezenta **procianidinei B2**)

1, 3, 6, 7 – **tetrahidroxi xantona**

☀ **hiperforina:** inhibitor nespecific al captarii sinaptosomale a S, N, A, D, GABA si a L-glutamatului

☀ influenteaza metabolismul serotonina/melatonina, cu cresterea nivelului nocturn de melatonina

☀ cresc productia de DOPA.

actiunea antidepresiva se bazeaza pe o interactiune

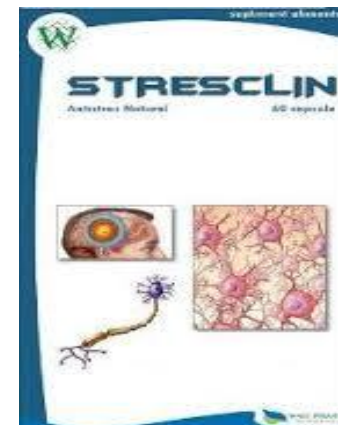
SISTEM IMUNITAR ⇔ SNC

Indicatii

- ☞ depresii somatogene si psihogene usoare / medii
- ☞ depresii pre- si postclimacterice
- ☞ stari de nervozitate excesiva
- ☞ tulburari psihovegetative

Dozaj: 300-900 mg extract (LI-160/WS 5572) / zi sau
echivalent 0,2-1 mg hipericina/zi
4 g produs vegetal

Administrare: 6-18 luni

Efecte adverse:

- ☹️ reactii de fotosensibilizare la supraexpunere la soare sau UV a persoanelor foarte blonde;
- ☹️ nu in asociere cu alte antidepresive care inhiba repreluarea presinaptica a NT → sindrom serotoninergic (stare de rau, voma, extenuare, anxietate, neliniste);
- ☹️ nu femeilor insarcinate sau care alapteaza;
- ☹️ nu concomitent cu digoxina, teofilina, anticoagulante, contraceptive orale, ciclosporina, indinavir (induce izoenzime ale sistemului citocrom P 450)

